

KROONIKA

AKADEEMILISE PÕLLUMAJANDUSE SELTSI TEGEVUSEST

1. juulil 1998. a. toimus Märjal seltsi ettekan-
dekoosolek.

Päevakord:

1. Taimekasvatuse katsed Eerikal.
2. Eesti punase veisetõu aretusest.
3. Tutvumine aretuspullide ja katsepõldudega.

Koosoleku avas seltsi president prof. O. Saveli. Ta avaldas heameelt, et kaunil suvepäeval on palju seltsikaaslast huvitumas väljapakutud teemadest.

Prof. R. Viiralt andis ülevaate agronoomiateaduskonna minevikust, olevikust ja loodetavast tulevikust. Detailsema ülevaate saamiseks oli huvitatuil võimalus täiendavalt tutvuda agronoomiateaduskonna 1997. a. teadustöö aruandega.

Esineja peatus Eerika katsepõldude ajalool, tutvustas agronoomiateaduskonna struktuuri ja käsitles pikemalt teaduskonna teadustegevust. Agronoomiateaduskonna teadustegevuse põhisuundadeks on 1) muldade omaduste ja produktiivsuse uurimine ning muldkatte majandamine; 2) Eesti tingimustesse sobivate maaviljelussüsteemide täiustamine, kultuurtaimede saagikuse ja kvaliteedi ning nende kujunemist mõjutavate fak-

torite vaheliste seoste uurimine; 3) loodushoidlike taimekaitsesüsteemide täiustamine.

Prof. R. Viiralt sõnul jääb Eerika lähema kümne aasta jooksul ikkagi peamiseks "katsepõld-gooniks", kuna mujal ei ole võimalik kontrollitavates tingimustes põldkatseid korraldada. Senini on probleeme maakasutusega, sest ametlikult ei ole EPMÜ-le katsemaad üle antud. Suurimaks probleemiks pidas esineja põldkatsete läbiviimise tehnika ja laboriseadmete totaalset vananemist. Põhilised töövahendid on ligi 15 aastat vanad. Seoses kemikaalide hinna järjepideva tõusuga kallinevad ka analüüsid. Esineja püstitas küsimuse, kuidvõrd vajalikud on üldse töömahukad agronoomilised põldkatsed. Võiks ju uurida lähimaade kirjandust, kuid see oleks vaid osaliselt õige. Milline oleks EPMÜ roll? Kas rakendada Taani süsteemi, mille puhul ülikoolis tegeldakse ainult teoreetiliste küsimustega ja uurimisinstituutides rakendusliku poolega või Ameerika süsteemi, mille järgi rakenduslike ainete õppejõud saavad ligi 30% oma palgast õppetöörahad, ligi 40% uurimistoetustest ja 20...30% nõuandetegevusest. Taani süsteemi rakendamine nõuaks palju raha. Süsteemi negatiivne pool on see, et teoreetiliste erialade õppejõud jäävad tootmisest täiesti kõrvale. Ameerika süsteemi rakendamine aga eeldab väga suurt universaalsust. Sel teel kujunevad välja tippspetsialistid.

Prof. R. Viiralt rõhutas korduvalt, et agronoomid peaks senisest enam püüdma osaleda riigieelarvelistes põllumajanduslikes arendusprogrammides.

Sõnavõtule järgnes väga elav küsimuste esitamine. Prof. O. Saveli soovis teada, miks ei suu-

rene Eestis keskmine teravilja- ja kartulisaak. Esineja kinnitas, et Eestis kasutatakse ja kasvatatakse häid sorte, kuid ainult ühe agronoomilise võttega ei saa saagikust tõsta. Kõik taimekasvutegurid peavad olema optimaalsed, eriti taimekaitse.

Miks kasutatakse väetisi nadilt? (R. Lillak.) Agrotehnikat teatakse hästi, kuid turusituatsioon on ebakindel. Raha nappus sunnib valima vastavalt oma võimalustele

L. Tartlan jagas selgitusi kartuli saagikuse kohta. Tema sõnul oli kartulisaak tegelikult suurem, kui see kajastus aruannetes, sest suurema saagi puhul tuli Moskvale ka rohkem anda ning kartulil ei olnud loomulikke kadusid. Et aga kartul tükkis ikkagi mädanema, siis võeti lihtsalt vähem arvele.

Prof. R. Viiralt sõnul saab Soome põllumees seitset erinevat liiki toetust ning sellest ei piisa, mistõttu taotletakse juurde ka kaheksandat. Oluline on Euroopa Liidu keskkonnatoetus. Tootja saab ligi 30% oma kuludest tagasi. Kulused saab vähendada teatud piirini, kuid alla kriitilise piiri ei saa enam majandada.

T. Vain huvitus tööjaotusest teaduskonna ja instituutide (Eesti Maaviljeluse Instituut, Jõgeva Sordiaretuse Instituut) vahel. Esineja sõnul ei ole paberil fikseeritud ametlikku koordineerimist ja sisulise koostööni veel jõutud ei ole, kuid maksu- maksja raha raiskamist ja dubleerimist ka ei ole. Pikaajaline koostöö on toimunud EVIKA-ga.

Aretusühistu "Eesti Punane Kari" direktor T. Soonets andis ülevaate eesti punase veisetõu aretamisest ja aretusühistu majandustegevusest

viimastel aastatel. Tõuaretuses on põhitähelepanu suunatud piima valgusisalduse suurendamisele. T. Soonets kinnitas, et tõuaretustöös on end kõige enam õigustanud ühistuline vorm. Alates 1993. aastast kuulutakse Euroopa Punase Karja Ühendusse koos Taani, Saksamaa, Läti ja Leeduga.

Peatudes ühistu majandustegevusel, nentis esineja, et saadud kasum on läinud parema geneetilise materjali sisseostmiseks. Arvutused on näidanud, et alates kolmest lehmast tasub astuda ühistu liikmeks. Tulevikus kavatakse ühendada jõud Eesti Mustakirju Karja Aretusühistuga, hoidmaks kokku kulutusi. Aretusühistu on saanud võimaluse liisida pulle Taanist, Saksamaalt ja Rootsist. T. Soonets rõhutas, et see kes oskab leida õigeid äripartnerid, elab ka ise hästi. Esineja pidas äärmiselt oluliseks välispartnerite usalduse võitmist ja selle säilitamist. Spermat müüakse ka Venemaale, saades vahetuskaubaks seemendusriistastikku ja spermakonteinereid. T. Soonets on veendunud, et kõigel, sealhulgas ka veisetõugudel, peab olema alternatiiv, mistõttu Eestimaal jätkub ka tulevikus ruumi punasele karjale.

Pärast ettekannete kuulamist said soovijad valida endale meelepärase tegevuse – vaadata Märjal aretuspulle või suunduda uudistama agro- keemia, maaviljeluse ja põldtaimekasvatuse, ro- humaaviljeluse või aianduse katsepõlde (katseid).

H. Viinalass